

Arbetsvandringar och säsongarbete

Nedanstående frågor avser enbart sysselsättningar av grovarbetskaraktär, ej handelsfärder eller forkörningar. Främst önskas uppgifter om regelbundna, flera år i rad återkommande arbetsvandringar (ej arbete på annan ort, dit man rest dagligen). Särskilt angeläget är det att få vetskap om de senaste decenniernas arbetsvandringar samt hur man sett på säsongarbetarna hemma och på arbetsorten. Även negativa svar är av värde.

I. Brist på arbete.

1. Har i Er bygd förelegat brist på arbetstillfällen för folk som ej varit jordägare eller icke haft bärkraftiga jordbruk och som således varit i behov av lönearbete på annan ort?
2. Vilka kategorier människor och vilka åldrar deltog?
3. Fanns det säsongarbeten som man regelbundet uppsökte?
4. Vad för slags arbete var det (t.ex. byggnadsarbete, sågverksarbete, stuveri, skogsdrivning)?
5. Vart ställde man kosan? Vilken tidsperiod? Fortfarande? Hur lång var säsongen?
6. Ungefär hur många från trakten gav sig normalt iväg?
7. Har under de senaste mansåldrarna de tillfälliga sysslornas art och utsträckning i tid och rum förändrats? Orsak?

II. Överskott på arbete.

1. Rådde i Er bygd brist på arbetskraft för vissa tillfälliga behov? När? Fortfarande?
2. Varifrån kom de arbetare, som utfyllde bristen? Har man t.ex. lejt skördefolk från städerna?
3. Har hela lag anställts eller enstaka arbetare?

4. Har säsongarbetarna under olika perioder kommit från skilda håll?

III. Säsongarbetarnas förhållanden.

1. Hur fick man reda på var arbete fanns? Hade man anställningen ordnad redan vid avfärden hemifrån?
2. Gjorde man upp om sällskap med andra från samma trakt? Även för återfärden?
3. Hur färdades man?
4. Uppstod konkurrens med andra arbetssökande? Vilka uttryck tog den sig?
5. Hur gjorde man upp om lön? Skilde denna sig ifrån vad ortens befolkning erhöll? Storlek (angiv år!)? Kunde man lägga undan en summa? Arbetstidens längd?
6. Hur ordnades mat- och bostadsfrågan? Fanns särskilda bostäder för säsongarbetare? Vad kallades de (t.ex. finnbaracken)?
7. Hur användes fritiden (henslöjd, nöjen)?
8. På vad sätt höll man kontakt med hemmet?
9. Hur var förhållandet till ortens folk? Hade säsongarbetarna gott anseende?
10. Hur såg de hemmavarande på dem som gav sig iväg? Möttes de med ogillande vid henkomsten?
11. Reglerades vandringarna på något sätt (t.ex. genom kommunala beslut)?
12. Hur reglerades förhållandet mellan fackföreningarna och säsongarbetarna?
13. Kom man under arbetet utanför hembygden i kontakt med nyheter i fråga om tänkesätt, arbetsteknik, verktyg eller liknande, som man övertog eller köpte in? Exempel! Köpte man med saker hem?
14. Om nutida säsongarbete förekommer - hur är förhållandena jämfört med äldre tid (vetskap om arbete, färd sätt, säsonglängd, besök i hemmet, bemötande, traktamenten, skattemyndigheternas inställning m.m.)? Händer det att man nästan året om ligger ute på arbeten på olika orter?
15. Finns dagböcker, kassaböcker, brev eller andra handlingar, som berör arbetsvandringarna? Landsmålsarkivet är i så fall tacksamt att få låna in dem för avskrift.